

УДК 378.147

С. В. ШЕВЧЕНКО

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті обґрунтовано актуальність розроблення організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств. Сформульовано передумови та організаційно-методичні умови формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств. Визначено напрями подальших досліджень.

Ключові слова: бухгалтерський облік, мале підприємство, автоматизація, організаційно-педагогічні умови, готовність, формування.

Економіка України потребує забезпечення стабільного й тривалого зростання. Світовий досвід та практика господарювання свідчать, що однією з рушійних сил економічного розвитку розвинutoї країни є підприємства малого бізнесу.

Зміст професійної діяльності бухгалтера сучасного малого підприємства пов'язаний здебільшого з використанням різноманітних засобів технологізації обліку коштів організації. У найближчому майбутньому ця тенденція лише буде посилюватися.

Велику роль у зміні пріоритетів професійної діяльності бухгалтерів малих підприємств відіграє те, що сьогодні у зв'язку з обмеженим штатом малого підприємства їм доводиться самостійно добирати програмні та апаратні засоби для автоматизації обліку, налаштовувати бухгалтерське програмне забезпечення, самостійно шукати шляхи оволодіння новими програмними продуктами. Крім того, унаслідок революції в автоматизації бухгалтерської праці сьогодні відбувається становлення нового формату професійної діяльності бухгалтерів малих підприємств, характерними ознаками якого є віддаленість робочого місця від офісу та одночасне обслуговування бухгалтером декількох підприємств.

Зазначені виклики професійної діяльності бухгалтера малого підприємства зумовлюють необхідність наявності в нього відповідних компетенцій, формування яких належить до сфери відповідальності системи фахової підготовки студентів напряму 6.030509 “Облік і аудит”.

Перспективні шляхи формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку висвітлено в наукових і методичних публікаціях (Н. В. Баловсяк, Е. Р. Бенькович, Н. М. Гончарова, С. М. Горобець, Р. С. Корнєв, Т. Б. Поясюк та ін.). Утім, аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що на сьогодні в них не створено науково-методичної системи підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств. На подолання цього недоліку й було спрямовано наші наукові зусилля.

Мета статті – визначення передумов і організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Авторський задум щодо формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств може бути представлений у двокомпонентній системі, складниками якої є передумови та педагогічні умови відповідного дидактичного процесу.

Згідно з нашим концептуальним задумом, необхідною передумовою ефективного формування готовності студентів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах є створення навчальним закладом колективного інформаційного середовища, головною метою якого є підвищення ефективності методичного супроводу навчального процесу студентів.

Ми спираємося на те, що вищий заклад освіти повинен створювати студенту всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, а також надавати йому потрібні для цього методичні засоби (навчальну літературу, лабораторне обладнання й устаткування, електронно-обчислювальну техніку тощо) [5]. Крім цього, у працях, присвячених підготовці фахівців економічних спеціальностей, прямо вказано на необхідність створення колективного інформаційного середовища як передумови ефективності дидактичного процесу [4; 6].

Додатковими аргументами на користь цього є такі міркування:

- існуючі освітні інтернет-ресурси не можуть задовольнити потреби студентів ВНЗ у специфічних необхідних матеріалах, що стосуються автоматизації обліку малих підприємств (ті матеріали, що розміщені в Інтернеті, недостатні, несистематизовані, часто не рецензовані фахівцями);

- інформаційне середовище створює механізми контролю викладачами за якістю найбільш проблематичної частини навчального процесу – самостійної роботи студентів;

- зосередження в єдиному віртуальному просторі розосередженої інформації, необхідної для якісної організації навчального процесу, суттєво скорочує час на її пошук та систематизацію, що є актуальним для всіх його учасників;

- створення інформаційного середовища дає змогу як викладачам, так і студентам працювати на відстані від аудиторій у зручному місці та в зручний час, що особливо важливо у зв'язку з обмеженнями, пов'язаними із жорстким навчальним розкладом, великою кількістю студентів на одного викладача, обмеженням часом, виділеним для консультацій;

- створення інформаційного середовища забезпечує розширення “географії” навчальної діяльності, зокрема, воно дає змогу реалізувати поза межами навчального закладу види навчальної діяльності, які раніше можна було виконати тільки в аудиторії: вивчення нового матеріалу, поточний контроль знань з оцінкою й висновками, колективну навчальну роботу, консультацію з викладачем тощо;

– інформаційне середовище дає змогу студенту не тільки визначити оптимальну траєкторію вивчення матеріалу, а й зручний темп роботи, що відповідає його психофізіологічним особливостям;

– створення такого середовища сприяє розвитку самостійності студентів у навчальній діяльності.

Підтвердження необхідності й доцільності створення єдиного інформаційного середовища ВНЗ знаходимо в численних наукових і методичних працях [1; 3; 11], у яких створення інформаційного середовища пов'язане з проектуванням, побудовою й адмініструванням локальної мережі ВНЗ з доступом до Інтернету.

З технічного погляду інформаційне середовище постає як сукупність апаратних засобів (комп'ютерів, серверів, мережевого обладнання), програм і даних, а з погляду споживача – як контент, тобто сукупність змістовних елементів, що становлять предмет пізнання у вигляді різноманітних абстрактних об'єктів.

Щодо програмного забезпечення створення інформаційного середовища ВНЗ, то попередній аналіз наявних програмних комплексів показав, що в нашому випадку найбільш доцільним є використання системи управління навчанням (система управління курсами, віртуальне навчальне середовище) Moodle [13].

Першою організаційно-педагогічною умовою формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств є педагогічне проектування, що виражається в удосконаленні навчально-методичних комплексів фахових дисциплін.

Сутність цієї умови полягає у виконанні суб'єктами педагогічного процесу сукупності предметних дій, спрямованих на вибір мети діяльності, а також розробку й складання планів та програм своєї діяльності й діяльності студентів. Іншими словами, педагогічне програмування передбачає створення програми діяльності для досягнення освітніх цілей (у нашему випадку – формування готовності до автоматизації обліку малих підприємств) [12].

У нашему дослідженні педагогічне проектування пов'язано з проективно-цільовим підходом в освіті (Л. Іванова, М. Коляда, В. Коротаєв, В. Костіна, Н. Плахотнюк, О. Спірін, А. Цимбалару, В. Юсупов та ін.), положення якого реалізуватиметься через трансформацію існуючих навчально-методичних комплексів окремих дисциплін у контексті формування їхньої готовності до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Аналіз освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів напряму 6.030509 “Облік та аудит” на предмет визначення дисциплін, зміст яких доцільно спрямувати на формування в них готовності до автоматизації обліку малих підприємств без шкоди для інших векторів підготовки, виявив таке.

Найбільш доцільним у цьому аспекті виступає вдосконалення навчально-методичних комплексів дисциплін “Історія бухгалтерського обліку”, “Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті”, “Автоматизація бухгалтерського обліку”. Результатом зазначененої роботи стане те, що у відпо-

відних змістових модулях названих дисциплін буде відображеній образ перспективного стану студента в поєднанні з описом засобів формування готовності майбутнього бухгалтера до автоматизації обліку малого підприємства.

Другою педагогічною умовою процесу формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах є стимулювання пізнавального інтересу студентів.

Підстави для припущення про ефективність цієї умови в контексті формування готовності студентів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств закладені у висновках емпіричних досліджень, присвячених питанням активізації, формуванню та підвищенню пізнавального інтересу різних суб'єктів навчання [2; 7; 8; 10].

Аналіз наукових джерел дав змогу розглядати пізнавальний інтерес як багаторівневу цілісну інтегровану властивість особистості, яка характеризує психічний стан суб'єкта в навчанні й виявляється в результатах та ставленні до навчальної діяльності. При цьому для пізнавального інтересу в усіх його видах і на всіх етапах розвитку характерні три обов'язкові моменти: позитивна емоція щодо діяльності; наявність пізнавальної сторони цієї емоції; наявність безпосереднього мотиву, що йде від самої діяльності [10].

Слід зазначити, що під “стимулюванням” ми, слідом за Л. Рябченко, розуміємо систему заходів, спрямованих на початок, прискорення, здійснення якогось процесу або діяльності [10].

Стимулювання пізнавального інтересу студентів до питань автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств пов’язано в нашому дослідженні із дисципліною “Історія бухгалтерського обліку”, у межах якої увагу приділено: введенню в проблематику автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, що передбачає опис тенденцій еволюції професійної діяльності бухгалтера малого підприємства, пов’язаних із розвитком комп’ютерних систем бухгалтерського обліку, а також підвищенням мобільності бухгалтерів на сучасному ринку праці.

За нашим концептуальним задумом, у межах дисципліни “Історія бухгалтерського обліку” має бути впроваджено окремий змістовий модуль, присвячений стимулюванню пізнавального інтересу майбутніх бухгалтерів до питань автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств завдяки:

– використанню положень концепції випереджального навчання з метою усвідомлення студентами професійної перспективи [2];

– створення умов для рефлексивного осмислення існуючого рівня власної готовності до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

У першому аспекті в межах дисципліни “Історія бухгалтерського обліку” найбільш доцільним ми вважаємо використання інтерактивних форм лекцій, зокрема, лекції-презентації, яка передбачає паралельне викладення інформації в усній та аудіовізуальній формах. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого коментування підготовлених візуальних матеріалів, які забезпечують систематизацію наявних знань.

У другому аспекті методом стимулювання пізнавального інтересу студентів до проблем автоматизації бухгалтерського обліку нами визначено взаємодію з носіями професійного досвіду. Провідним методом, що спрямований на виконання цього завдання, є зустрічі з досвідченими бухгалтерами – представниками референтної професійної групи.

Як відзначає В. Папуча, таке спілкування створює умови для порівняння студентами свого професійного “Я-реального” та “Я-ідеального”, а також дає змогу конкретизувати пізнавальні інтереси, підвищити рівень мотивації до пізнавальної діяльності [9, с. 88].

Вважаємо, що в умовах навчального процесу ВНЗ зустрічі з фахівцями-бухгалтерами найбільш доцільно організовувати у вигляді семінару.

Третєю педагогічною умовою є організація процесу набуття майбутніми бухгалтерами знань, умінь та досвіду з автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах шляхом упровадження спеціальних змістових модулів визначених дисциплін, а також спрямування виробничих практик на відповідну квазіпрофесійну діяльність.

У нашому дослідженні організація розуміється як функція педагогічного менеджменту, що інтегрує дії з упорядкування відносин суб'єкта (викладача) й об'єкта (студента) управління, спрямовані на набуття останнім сукупності знань і вмінь [12].

Результатом організації процесу формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах є інтеріоризація студентами змісту дисциплін “Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті” та “Автоматизація бухгалтерського обліку”, у ході якої набувають спеціальних знань, умінь.

У межах дисципліни “Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті” виконуватимуться такі завдання: по-перше, вивчення основ побудови інформаційних бухгалтерських систем; по-друге, огляд бухгалтерських програм та їхня класифікація за певними критеріями.

Виконання зазначених завдань пов’язано з упровадженням відповідних змістових модулів, у яких інтегровані лекції, практичні заняття й самостійна робота студентів.

У межах дисципліни “Автоматизація бухгалтерського обліку”, за нашим концептуальним задумом, виконуватимуться завдання з вивчення найбільш характерних представників комп’ютерних систем бухгалтерського обліку класів “міні-бухгалтерія” та “міді-бухгалтерія” в контексті особливостей бухгалтерського обліку малого підприємства.

Виконання зазначених завдань пов’язано з лекціями, прес-конференціями, лабораторними заняттями, самостійною роботою студентів.

Згідно із нашим задумом, методи репродуктивної пізнавальної діяльності планомірно змінюватимуться на форми організації навчання, які дають змогу на основі отриманих базових знань і вмінь навчити розв’язувати завдання в умовах реальної професійної діяльності [10].

Виходячи зі сказаного вище, процес формування готовності бакалаврів напряму 6.030509 “Облік і аудит” до автоматизації обліку малих під-

приємств продовжуватиметься під час проходження ними навчальної практики на третьому курсі, що є невід'ємною складовою навчального процесу.

Дидактичною метою цієї практики в контексті підвищення готовності до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств виступатиме інтеграція здобутих знань і вмінь студентів у логіці майбутньої професійної діяльності.

Спрямування навчальної практики на підготовку майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах передбачає внесення деяких змін у її навчальну програму. Зокрема, передбачено внесення до програми практики виконання спеціального індивідуального завдання, а також презентація студентів його результатів із наступним обговоренням.

Відповідно до нашого задуму, **четвертою педагогічною умовою** є педагогічна підтримка самостійної пізнавальної діяльності майбутніх бухгалтерів за рахунок очної та мережевої взаємодії з викладачем.

При визначенні цієї педагогічної умови ми спиралися, перш за все, на праці П. Підкасистого, Л. Рябченко, слідом за якими під самостійною пізнавальною діяльністю розуміємо сукупність автономних розумових та фізичних дій, спрямованих на відтворення у свідомості людини процесів і явищ об'єктивного й суб'єктивного світу [10; 14].

Іншим вихідним положенням при формулюванні цієї організаційно-педагогічної умови стало звернення до концепції педагогічної підтримки, відповідно до якої підтримка – це особлива діяльність педагога, відмінна від навчання та виховання, що полягає в задаванні ним інтенцій пізнавальній діяльності студента, а також наданні йому допомоги в подоланні труднощів, які можуть виникати в процесі самостійної пізнавальної діяльності [15].

У технологічному аспекті педагогічна підтримка самостійної пізнавальної діяльності передбачає використання таких засобів:

- очні консультації з викладачем з питань автоматизації бухгалтерського обліку протягом семестру;
- онлайн-консультації студентів з викладачами щодо проблем автоматизації бухгалтерського обліку з використанням електронних комунікацій у межах самостійної роботи студентів;
- рекомендації викладача щодо наукової преси, матеріалів Інтернету з проблематики автоматизації бухгалтерського обліку та фінансових розрахунків на малих підприємствах.

Щодо очних консультацій протягом семестру, то їх метою є отримання студентом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання, а також пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Обсяг онлайн-консультацій має бути включений до загального обсягу семестрових консультацій. Серед наявного безкоштовного програмного забезпечення для організації таких консультацій ми віддаємо перевагу Skype – програмі IP-телефонії, яка дає змогу спілкуватися через Інтернет у голосовому та текстовому режимах, а також у режимах відеозв’язку та конференцій.

П'ята організаційно-педагогічна умова – впровадження контрольних процедур, спрямованих на виявлення рівня знань студентів з автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, пов'язана з управлінською функцією контролю, яку розуміємо як перевірку або систематичний облік результатів навчальної діяльності.

Створення цієї умови забезпечується сукупністю предметних дій суб'єкта управління (викладача), спрямованих на зіставлення результатів навчальної діяльності й запланованих її результатів, аналіз, а також оцінювання цих результатів. Очевидно, що реалізація цих предметних дій має бути пов'язана з використанням певних методів.

Перш за все, у контексті впровадження певних контрольних процедур привертає увагу тестування знань студентів з використанням комп'ютера [16]. Одним з основних і безперечних переваг такого тестування є мінімізація витрат часу на отримання надійних підсумків контролю. Крім того, студенти можуть виконувати тестові завдання, а викладачі – їх перевіряти, знаходячись на відстані від навчального закладу, у найбільш зручний час.

Як програмне забезпечення для тестування студентів нами обрано програмний комплекс MyTestX, який дає змогу не тільки створювати тести та проводити комп'ютерне тестування, а й систематизує отримані результати та виставлені оцінки.

Ми вважаємо, що використання тестів знань дасть змогу виявити рівень знань у галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств.

Іншою контрольною процедурою в нашому дослідженні є використання стандартизованого тесту-опитувальника, що позитивно зарекомендував себе при здійсненні професійного відбору персоналу в комерційних організаціях, при вирішенні питання про кар'єрне просування працівників, а також при атестуванні працівників та в інших ситуаціях.

Тест-опитувальники зазвичай використовують як засіб отримання інформації про ставлення респондентів до тієї чи іншої установки, думки, тези. Відповідно до існуючих традицій, у нашему дослідженні передбачаємо використання цього засобу для діагностики мотиваційно-цінінісної компоненти готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств.

Крім тестування та використання тесту-опитувальника, у нашему дослідженні як засіб визначення рівня готовності до автоматизації обліку на малих підприємствах виступатиме експертне оцінювання.

Як показує аналіз педагогічного досвіду, при дослідженні професійно важливих якостей у студентів, які ще не залучені до самостійної праці, експерти оцінюють рівень знань, умінь, навичок, особистих якостей, результатів у навчальній та квазіпрофесійній діяльності, що проходять у межах навчального процесу [9; 10].

Вважаємо, що використання експертного оцінювання результатів виконання індивідуального завдання на виробничій практиці дасть змогу оцінити рівень готовності студентів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств за діяльнісним критерієм.

Висновки. У процесі розробки науково-методичної системи підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств ми дійшли таких висновків.

1. Передумовою успішного формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах є створення інформаційно-дидактичного середовища, що забезпечує самостійний доступ студентів до електронних ресурсів відповідної тематики, здійснення самостійної та науково-дослідної роботи, перевірку й самоперевірку пізнавальних досягнень за рахунок колективного використання інформаційних ресурсів ВНЗ.

2. Організаційно-педагогічними умовами процесу формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств виступають:

- педагогічне проектування, результатом якого є вдосконалення навчально-методичних комплексів фахових дисциплін в аспекті формування готовності студентів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств;

- стимулювання пізнавального інтересу студентів до проблем автоматизації бухгалтерського обліку за рахунок упровадження положень випереджального навчання, а також організації взаємодії з досвідченими фахівцями;

- організація процесу набуття майбутніми бухгалтерами знань, умінь та досвіду з автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах шляхом упровадження спеціальних змістових модулів визначених дисциплін, а також спрямування навчальної практики на відповідну квазі-професійну діяльність;

- педагогічна підтримка самостійної пізнавальної діяльності студентів в аспекті підготовки до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах за рахунок очної та мережевої взаємодії з викладачем;

- впровадження контрольних процедур, спрямованих на виявлення рівня готовності студентів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні параметрів готовності майбутніх економістів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Список використаної літератури

1. Андрушченко В. П. Загальноуніверситетський проект “Електронна педагогіка”: третій етап [Електронний ресурс] / В. П. Андрушченко, А. П. Кудін, О. С. Падалка, І. В. Вакуленко, Г. В. Жабеєв // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – № 1 (21). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/39>.

2. Бергер Э. И. Стимул познавательной перспективы как средство развития любознательности учащихся в процессе обучения : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Э. И. Бергер. – Казань, 1980. – 19 с.

3. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем [Електронний ресурс] / Валерій Юхимович Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2006. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em1/emg.html>.

4. Болюбаш Н. М. Організаційно-методичні аспекти навчання на базі інформаційного середовища MOODLE [Електронний ресурс] / Надія Миколаївна Болюбаш //

Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – № 1 (33). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/761/581>.

5. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – Київ : КОМПАС, 1997. – 64 с.

6. Горобець С. М. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей з використанням комп’ютерно-орієнтованих технологій навчання : автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. М. Горобець. – Житомир, 2012. – 23 с.

7. Клименко Н. О. Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. О. Клименко. – Луганськ, 2005. – 20 с.

8. Лузан П. Г. Активізація навчання студентів : монографія / П. Г. Лузан ; за ред. А. І. Дъоміна. – Київ : Ред.-вид. відділ наук.-метод. центру аграрної освіти, 1999. – 216 с.

9. Папуча В. М. Формування готовності до автоматизації бухгалтерського обліку майбутнього вчителя фізичного виховання у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В. М. Папуча. – Запоріжжя, 2010. – 273 с.

10. Рябченко Л. О. Управління самостійною пізнавальною діяльністю майбутніх економістів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л.О. Рябченко ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с.

11. Савчук Л. О. Формування інформаційної складової фахової підготовки майбутніх економістів у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л.О. Савчук. – Тернопіль, 2009. – 20 с.

12. Симонов В. П. Системный подход – основа педагогического менеджмента / В. П. Симонов // Педагогика. – 1995. – № 1. – С. 14–18.

13. Сторінка проекту Moodle [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moodle.org/>.

14. Пидкастистый П. И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении / П. И. Пидкастистый. – Москва : Педагогика, 1980. – 240 с.

15. Донченко І. А. Педагогічні умови розвитку професійної самосвідомості майбутніх викладачів вищого навчального закладу в процесі магістерської підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / І. А. Донченко. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.

16. Кустовський С. М. Дидактичні умови організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх економістів у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. М. Кустовський. – Вінниця, 2005. – 255 с.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2015.

Шевченко С. В. Организационно-педагогические условия формирования готовности будущих бухгалтеров к автоматизации бухгалтерского учета малых предприятий

В статье обоснована актуальность разработки организационно-педагогических условий формирования готовности будущих бухгалтеров к автоматизации бухгалтерского учета малых предприятий. Сформулированы предпосылки и организационно-методические условия формирования готовности будущих бухгалтеров к автоматизации бухгалтерского учета малых предприятий. Определены направления дальнейших исследований.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, малое предприятие, автоматизация, организационно-педагогические условия, готовность, формирование.

Shevchenko S. Organizational and Pedagogical Conditions of Readiness Formation of Future Accountants to Automate Accounting at Small Enterprises

The article deals with the actuality of organizational and pedagogical conditions of readiness formation of future accountants to automate accounting at small enterprises.

Moreover, it formulates the essence of background and organizational and methodological conditions of readiness formation of future accountants to automate accounting at small enterprises, among which there are: pedagogical design, resulting in the improvement of teaching materials of professional disciplines in terms of readiness formation of future accountants to automate accounting at small enterprises; cognitive student interest stimulation towards the problems of accounting automation; process organization of acquisition of knowledge, skills and experience by future accountants to automate accounting at small enterprises with the help of introducing the special content modules of the defined disciplines and directing educational practice to the appropriate quasiprofessional activities; pedagogical support of independent student learning in terms of preparation to automate accounting at small enterprises; implementation of control procedures aimed at identifying the level of student readiness to automate accounting at small enterprises. It is shown that the prospects for the further research are connected with the determination of the readiness parameters of future accountants to automate accounting at small enterprises.

Key words: *accounting, small enterprise, automation, organizational and pedagogical conditions, readiness, formation.*